

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Гуманітарно-педагогічний факультет

Кафедра англійської філології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного факультету
доктор філ. наук, професор
_____ В. Д. Шинкарук
«06» травень 2020 р.

**РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО**

на засіданні кафедри англійської філології
протокол № 8 від «04» травня 2020 р.
В. о. завідувача кафедри англійської
філології, д. пед. наук, доцент
_____ В. В. Дьоміна

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПУРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»

Спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні
студії»

Розробники: д.пед.н., доцент Дьоміна В.В. викл.Величко І.Г.

Київ - 2020 р.

ЗМІСТ

Вступ

Мета і завдання практики

Зміст практики

Організація практики

Колективні завдання

Індивідуальні завдання

Методичні рекомендації

Оформлення результатів перекладацької практики

Форми підсумкового контролю

Вимоги до звіту. Підведення підсумків практики.

Критерії оцінювання (система оцінювання проходження практики за кредитно-модульною системою)

Додатки

ВСТУП

Перекладацька практика проводиться згідно з “Положенням про організацію та проведення практик студентів”, що розроблене і схвалене навчально-методичною радою НУБіП України та використанням відповідних навчально-методичних матеріалів.

Положення про організацію і проведення практики студентів регламентує систему організаційних, методичних та інших заходів, що регулюють навчальний процес у сфері практичної підготовки студентів і сприяють реалізації змісту освіти відповідно до галузевих стандартів вищої освіти.

Практична підготовка студентів є обов’язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня, і є нормативною частиною змісту освіти, що має на меті набуття студентами професійних навичок і вмінь. Вона передбачає неперервність і послідовність її проведення при одержанні достатнього для професійної діяльності обсягу знань і вмінь відповідно до кваліфікаційної характеристики фахівця певного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Робоча програма перекладацької практики є основним навчально-методичним документом, що визначає проведення практики, надає рекомендації щодо видів, форм і методів контролю рівня знань, умінь і навичок, яких під час її проходження мають набути студенти.

Місце і роль вивчення перекладацької практики в освітньо– професійній програмі підготовки фахівців

Під час проходження перекладацької практики формується професійна готовність майбутніх перекладачів до самостійної діяльності, яка передбачає усвідомлення шляхів вирішення типових професійних задач та оволодіння уміннями їх реалізації в конкретних умовах в різних сферах діяльності.

Практичне ознайомлення студента з умовами безпосередньої праці за фахом сприяє і допомагає формуванню у нього впевненості в своїй фаховій придатності, закріплює вже частково набуті навички письмового й усного, послідовного та елементів синхронного перекладу, допомагає виробленню індивідуального режиму праці.

Зв’язки з іншими навчальними дисциплінами

Науково-теоретичною основою для проходження студентами перекладацької практики є дисципліни «Іноземна мова» та «Ділова англійська мова».

Мета навчальної (ознайомчої) практики

Основною метою перекладацької практики є підготовка висококваліфікованих фахівців-перекладачів. Студенти-практиканти здійснюють письмовий і усний переклад науково-технічних, ділових текстів з іноземної мови на державну мову, а також інформаційних матеріалів. Метою перекладацької практики є закріплення практичних навичок у перекладі загальнонаукових і загальнотехнічних мовних явищ, набутих студентами також під час практичних занять з практичного курсу основної іноземної мови, оволодіння студентами сучасними методами і формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування та поглиблення у них професійних умінь і навичок на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань; поглиблення і закріплення теоретичних знань та формування у студентів професійних умінь та навичок перекладу з англійської мови та на англійську мову на базі отриманих теоретичних знань, а також виховання у студентів потреби систематично поповнювати свої знання і творчо їх застосовувати в практичній діяльності у сфері своєї майбутньої спеціальності.

Завдання перекладацької практики

Основні завдання складаються з чотирьох напрямків діяльності студента в період проходження практики, зокрема:

1. Письмовий переклад

1. Порівняльний аналіз першотвору з перекладом на матеріалах суспільно-політичних, юридичних, економічних, технічних, художніх текстів, патентної документації та інших типів тексту (переклад 25-30 сторінок).
2. Виконання на комп'ютері різних видів перекладу з іноземних мов на рідну та з рідної на іноземну, а саме: повного (з заданою адаптацією), вибіркового, описового (зміст, заголовки, підзаголовки, ключові слова), перекладу-аналізу, перекладу-синтезу (переклад 20-30 сторінок).
3. Написання та переклад ділових паперів з іноземних мов на рідну та з рідної на іноземну (автобіографія, запрошення, оголошення, лист-вітання, лист-співчуття, лист вдячності, лист-вибачення, лист-звернення за інформацією тощо).
4. Самостійне виконання повного перекладу з іноземних мов на рідну та з рідної на іноземну науково-технічних, суспільно-політичних, економічних (контракт) та інших типів тексту.
5. Написання анотації на статті, опубліковані іноземними мовами.
6. Виконання коректорської та редакційної правки тексту.
7. Написання, переклад та відправлення факсу.

Студенти III курсу здійснюють усний послідовний переклад з іноземних мов на рідну та з рідної на іноземну мову з голосу чи аркуша з можливим записом на аудіо- та відеоплівку текстів:

- урочистого засідання;
- інформаційної доповіді/повідомлення, настанови;

- промови;
- радіоповідомлень;
- політичної дискусії;
- ділової бесіди;
- телефонної розмови;
- фрагменту фільму;
- науково-технічного тексту.

Усний синхронний переклад

Студенти III курсу:

- здійснюють синхронний переклад усного мовлення з основної мови впродовж 5-7 хвилин;
- ведуть переклад/тлумачення із запізненням мовлення на 5-7 хвилин;
- утримують в пам'яті мовну інформацію обсягом 15-20 слів;
- заповнюють так звані лексичні, фонетичні й граматичні "лакуни" із загального контексту;
- активно використовують лексику необхідної тематики.

Студенти, в разі наявності на базі перекладацької практичної потреби та відповідної апаратури, здійснюють усний синхронний переклад з англійської мови на українську:

- здійснюють переклад з англійської мови впродовж 7-10 хвилин;
- із запізненням мовлення на 10-15 слів;
- із утриманням у пам'яті мовної інформації обсягом 20-25 слів;
- демонструють уміння заповнювати всі види "перекладацьких лакун" (фонетичних, семантичних, граматичних).

Науково-дослідна робота

Під час перекладацької практикестуденти ведуть пошукову роботу й добірку певного матеріалу для написання курсових і дипломних проектів.

1. Укладають картотеки з питань перекладознавства. Оформляють бібліографію.

2. Критично аналізують статті, монографії, АКД з конкретної проблематики, що є темою курсового чи дипломного дослідження.

3. Рецензують переклади.

4. Укладають двомовні та багатомовні словники.

5. Працюють над створенням хрестоматії з перекладознавства, добирають матеріали, систематизують їх і створюють банки комп'ютерних даних.

Вимоги до знань і вмінь студентів, набутих внаслідок перекладацької практики

Практика допомагає студентам оволодіти практичними засадами предмету, більш глибоко сприймати і аналізувати текстовий матеріал і адекватно його перекладати, сприяє розширенню світогляду, розвитку ерудиції та професіоналізму, заохочує до самостійного мислення, творчості. Вміння письмового та усного перекладу в реальних робочих умовах розвиває філологічні та перекладацькі здібності, інтуїцію, відчуття мови, здатність багатоаспектно аналізувати оригінальний текст і синтезувати текстову інформацію,

соціалізуватися і не боятися спілкування зі спеціалістами і позбутися «страху сцени» під час усного перекладу.

В результаті проходження перекладацької практики студент повинен:

➤ **Знати:**

- як аналізувати оригінал і його переклад з точки зору адекватності лексичної, граматичної, синтаксичної, прагматичної тощо;
- як оформлювати матеріали суспільно-політичних, юридичних, економічних, технічних, художніх текстів, патентної документації тощо;
- як виконувати на комп'ютері різні види перекладу з іноземної мови на рідну та навпаки, а саме: повного (з заданою адаптацією), вибіркового, описового (зміст, заголовки, підзаголовки, ключові слова), перекладу-аналізу, перекладу-синтезу (переклад 20-30 сторінок);
- як перекладати та оформлювати переклад ділових паперів з іноземної мови на рідну та навпаки (автобіографія, запрошення, оголошення, лист-вітання, лист-співчуття, лист вдячності, лист-вибачення, лист-звернення за інформацією тощо);
- як самостійно виконувати повний переклад з іноземної мови на рідну та навпаки науково-технічних, суспільно-політичних, економічних (контракт) та інших типів тексту;
- написати анотацію на статті, опубліковані іноземними мовами;
- як виконувати коректорську та редакційну правки тексту (дві мови);
- як написати, перекласти та відправити факс;
- як робити усний послідовний переклад з іноземної мови на рідну та навпаки з голосу чи аркуша з можливим записом на аудіо- та відеоплівку текстів: урочистого засідання; інформаційної доповіді/повідомлення, настанови; промови; радіоповідомлень; політичної дискусії; ділової бесіди; телефонної розмови; фрагменту фільму; науково-технічного тексту;
- як здійснювати синхронний переклад усного мовлення з основної мови впродовж 5-7 хвилин;
- як вести переклад/тлумачення із запізненням мовлення на 5-7 хвилин;
- як утримувати в пам'яті мовну інформацію обсягом 15-20 слів;
- як заповнювати лексичні, фонетичні й граматичні "лакуни" із загального контексту;
- як активно використовувати лексику необхідної тематики.

Студенти, в разі наявності потреби на базі перекладацької практики та відповідної апаратури, здійснюють усний синхронний переклад з іноземної мови на українську:

- здійснюють переклад з англійської мови впродовж 7-10 хвилин;
- із запізненням мовлення на 10-15 слів;
- із утриманням у пам'яті мовної інформації обсягом 20-25 слів;
- демонструють уміння заповнювати всі види "перекладацьких лакун" (фонетичних, семантичних, граматичних);
- як використовувати методи прагматичної адаптації тексту-оригіналу.

По закінченні першого етапу перекладацької практикистуденти III курсу мають володіти такими фаховими вміннями і навичками:

➤ **Вміти:**

- виконувати переклад текстових матеріалів різної складності з іноземної мови на українську обсягом не менше 5-7 тисяч друкованих знаків та переклад українського тексту на іноземну мову обсягом 3-5 тисяч друкованих знаків;
- проводити аналіз перекладу та вміти кваліфіковано визначати позитивні й негативні сторони в практиці своїх колег;
- виконувати літературною мовою письмовий переклад текстів різних стилів обсягом не менше 7-8 тисяч знаків за робочий день;
- аналізувати усний переклад своїх колег та вміти кваліфіковано визначати його позитивні і негативні риси;
- вміло користуватися науково-методичною і фаховою літературою з метою вдосконалення вміння всебічно зіставляти на рівні змістовної, стилістичної та літературної автентичності тексти МО з їхніми відповідниками у МП;
- редагувати письмовий науково-технічний текст, виконаний автоматизованими перекладачами;
- перекладати вільні словосполучення;
- зберігати експресивний ефект в перекладі та знижувати експресивність;
- перекладати монореми та діреми;
- розподіляти та об'єднувати висловлювання при перекладі;
- здійснювати перекладацький аналіз тексту; переклад текстів ділових листів
- перекладати власні назви;
- відтворювати безеквівалентну лексику; перекладати науково-технічні тексти;
- виступати з повідомленнями за обраною тематикою, добирати фактичний матеріал для курсових і дипломних робіт;
- застосовувати перекладацькі трансформаційні засоби у практиці усного та письмового перекладу;
- застосовувати фонові знання при перекладі реалій;
- сприймати на слух мову носія та робити послідовний переклад з англійської мови на українську та навпаки;
- написати звіт з перекладацької практики та оформити характеристику з місця проходження практики.

Загальний обсяг навчального часу та його розподіл за видами навчальної діяльності студента

Загальний обсяг навчального часу в 6 семестрі складає 36 годин.

Форми підсумкового контролю

В 6 семестрі студенти отримують залік за кредитно-модульною системою.

ЗМІСТ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Зміст перекладацької практики зумовлений напрямом діяльності підприємства, організації чи установи, що є базою практики і повинен відповідати вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця. Перекладацька практика повинна включати усний послідовний переклад з використанням необхідного лексико-граматичного мінімуму та певних методів перекладу. Використовуючи лексико-граматичний мінімум відповідної галузі та іншомовні джерела, в умовах письмових ділових контактів із використанням прийомів і методів письмового спілкування та відповідних методів оформлення ділової документації, студент повинен перекладати ділові листи, протоколи, відповідну документацію організації, контракти, рекламу тощо.

Зміст перекладацької практики включає:

Письмовий переклад

Порівняльний аналіз першоджерел з перекладом на матеріалах економічних, технічних, політичних, юридичних та художніх текстів.

Виконання на комп'ютері різних видів перекладу з іноземної мови на рідну та з рідної на іноземну:

- виконання повного перекладу;
- виконання вибіркового перекладу;
- виконання описового перекладу (змісту, заголовків, ключових слів, підзаголовків).

Написання та переклад ділових паперів з іноземної мови на рідну і навпаки:

- написання автобіографій;
- написання і переклад запрошень і оголошень; переклад листів вдячності, звернення, вітання, співчуття тощо.

Самостійне виконання повного перекладу з іноземної мови на рідну і навпаки економічних, науково-технічних, суспільно-політичних текстів.

Написання анотації на статті, опубліковані іноземними мовами.

Виконання коректорської та редакційної правки тексту.

Написання, переклад та відправки факсу.

Усний переклад

Усний послідовний переклад з іноземної мови на рідну і навпаки з голосу чи з аркуша з можливим записом на аудіо- чи відеоплівку:

- переклад промов урочистих засідань;
- переклад політичних дискусій;
- переклад ділових бесід;
- переклад телефонних розмов;
- переклад фрагменту фільму;
- переклад науково-технічних текстів.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ СТУДЕНТАМ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Під час роботи над перекладом й оригіналом студентам слід зважити на таку послідовність роботи:

- 1) встановити основні риси композиції та структури інформаційного наукового тексту як стилістичної одиниці;
- 2) визначити структуру і роль абзацу, а також особливості зв'язків між абзацами і специфіку домінуючого члена абзацу в досліджуваному тексті;
- 3) описати основні типи синтаксичних конструкцій наукового тексту, а також компоненти цих конструкцій з метою встановлення маркірованих компонентів цього рівня;
- 4) у межах мінімальних синтаксичних одиниць визначити роль загальноживаного слова, терміна, номенклатурної одиниці й символу, а також відношення між цими чотирма типами мінімальних одиниць у тексті та їх специфіку.

Доцільним є не лише опис та переклад, а й виконання різноманітних вправ щодо засвоєння лексичного та теоретичного матеріалу, граматичного аналізу речень, словотвору, реферування, анотації. Завдяки цьому досягається функціонування мовних автоматизмів, стабілізується вміння читати з безпосереднім одержанням необхідної інформації.

Відібрані тексти складені на основі статей з оригінальної літератури. При укладанні текстів враховано їх інформативність, наявність загальнотехнічних та спеціальних термінів, необхідних для читання літератури з фаху.

Перед початком безпосередньої перекладацької роботи над текстом слід обов'язково укласти німецько-український глосарій, що суттєво полегшить роботу студента.

Під час перекладацької практикистуденти III курсу повинні набути професійні вміння і навички самостійно вирішувати завдання з таких аспектів:

1. Уникати буквалізмів, занадто формального перекладу, що інколи робить його важким для сприйняття.
2. Утримуватися від "вільного" перекладу, що виникає внаслідок недостатнього розуміння тексту оригіналу і стилістичних особливостей тексту мови перекладу.
3. Творчо долати явище "безеквівалентності" при перекладі своєрідних граматичних категорій, конструкцій, слів-реалій та ідіоматизмів.
4. Довести переклад до рівня адекватного, закінченого, відредагованого, застосовуючи найрізноманітніші форми власних та кількісних трансформацій семантичного та формального характеру: звуження та розширення значення, логічне розгортання і антонімічні заміни, експліциту й еліпсису, заміну одних частин мови іншими, поєднання або поділ речень.
5. В ході аналізу виконаного перекладу визначають оптимальний варіант перекладу.

6. Повністю оволодіти перекладацькими навичками, користуючись еквівалентними засобами, без яких неможливо довести переклад до рівня адекватного відтворення оригіналу.

7. Вести усний переклад з аркуша інформаційних суспільно-політичних, наукових текстів з іноземних мов на рідну та з рідної на іноземну з швидкістю 1500 друкованих знаків за 6 хвилин.

8. Вести двосторонній переклад бесіди, що здійснюється у нормальному режимі (250-300 знаків за хвилину при тривалості окремих висловлювань 1-1.5 хвилин).

Уміння письмового перекладу

Перекладати письмово з іноземної мови на рідну економічні, науково-технічні, суспільно-політичні тексти з швидкістю 1800-200 друкованих знаків за 1,2 години

Перекладати з рідної мови на іноземну тексти такого ж типу зі швидкістю 1400-1700 друкованих знаків за 1,2 години.

Здійснювати редагування перекладеного тексту.

Анатовувати й реферувати перекладений текст.

Навички усного послідовного перекладу

Вести послідовний переклад монологічного висловлювання з іноземної мови на рідну та з рідної мови на іноземну тривалістю 2-3 хвилини.

Застосовувати перекладацький скоропис власних і географічних назв, цифрових даних при перекладі висловлювань тривалістю понад 3 хвилини.

Дослідницька робота

- Під час перекладацької практикестуденти ведуть наукову роботу й підбірку певного матеріалу для написання курсових і дипломних робіт.
- Укладають картотеки з питань перекладознавства, оформлюють бібліографію
- Рецензують письмові переклади.
- Укладають матеріали двомовних і багатомовних словників.
- Аналізують статті, монографії, що є темою курсового чи дипломного дослідження.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бик І. С. Основи перекладу для студентів факультетів міжнародних відносин : навч. Посібник / І. С. Бик. – Львів : Львівського національного університету імені Івана Франка, 2014 – 76 с.
2. Максимов С.Є. Усний двосторонній переклад (англійська та українська мови). Теорія та практика усного двостороннього перекладу для студентів факультету перекладачів та факультету заочного та вечірнього навчання (+ 2 компакт-диски): Навч. посібник. Видання друге, виправлене та доповнене. – К.: Ленвіт, 2007. – 416 с.
3. Мірам Г.Е. Тренінг-курс двостороннього послідовного перекладу (англо-українська мовна пара) / Г.Е. Мірам, В.В. Дайнеко, С.В. Іванова. – К.: Ніка-Центр, 2013. – 228 с.
4. Навчально-методичні матеріали з курсу „Теорія та практика перекладу”. Укладач: О.С.Леонідов – Кіровоград, 2015. – 168 с.
5. Сидорук Г. І.Теорія і практика усного перекладу та перекладу з листа: Навчальний посібник (англійською мовою). – К.: ПВНУ «ОЮА», 2012. – 406 с.

Додаткова

1. Дьоміна В. В. Виховання майбутніх педагогів в контексті діалогу двох культур. (Методичний посібник). Харків: ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2018 – 77 с.
2. Карабан В.І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову. Навчальний посібник-довідник для студентів вищих закладів освіти. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 608 с.
3. Левицький А.Е. Комунікативні стратегії. Англійська мова як друга іноземна : підручник для студентів вищих навчальних закладів / А.Е. Левицький, І.В. Трищенко, Ю.А. Лобода та ін. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2014 – 543 с.
4. Лобода Ю.А., Поворознюк Р.В. Практикум з усного перекладу англійськомовних текстів гуманітарного спрямування : навчальний посібник / Р.В. Поворознюк, Ю.А. Лобода – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». – 2013. – 448 с.
5. Мірам Г. Е., Дайнеко В. В., Іванова С. В. Коучінг для усних перекладачів/ Г. Е. Мірам, В. В. Дайнеко, С. В. Іванова. – К. : Ніка-Центр, 2011– 116 с.
6. Швачко С.О. Проблеми синхронного перекладу. Навчальний посібник. – Вінниця: Вид-во «Фоліант», 2004. – 112 с.

Словники та довідкова література

1. Англо-український словник. Склав М.І. Балла. Т.т.1,2. – Київ : Освіта, Знання, 2006
2. Англо-український дипломатичний словник за ред. І. С.Бика – К. : Знання, 2006
3. Англо-український фразеологічний словник. Уклад. К.Т. Баранцев. 3-те вид., випр. – К. : Т-во Знання, КОО, 2006.

4. Бендзар Б.,Бобинець С. Українська фонографічна передача антропонімів античної, англо-, німецько- і франкомовної літератур / Б. Бендзар, С. Бобинець. – Ужгород : Закарпаття, 2000.

5. Новий українсько-англійський словник / Є.І. Гороть, С.В. Гончарук, Л.К. Малімон, О.О. Рогач. — Луцьк : Вежа-Друк, 2016. — 700 с.

Інформаційні ресурси

<http://web.lettras.up.pt/alemao3>

<http://www.translate.ru/Default.aspx/Text>

<http://www.translate.ru/text.asp?lang=ru...>

<http://www.promt.ru/>

<http://www.lingvo.ru/lingvo/>

<http://www.imtranslator.net/translator.a...>

<http://translation2.paralink.com/>

http://translate.google.com/translate_t

<http://babelfish.altavista.com/>

<http://perevod.uaportal.com/>

http://www.logos.it/pls/dictionary/linguistic_resources.traduzione_en

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Оцінка “**відмінно**” ставиться, якщо студент, спираючись на набутий перекладацький досвід, знає, яких заходів слід вжити, щоб грамотно в методичному та мовному аспектах доводити переклад до рівня автоматизованої діяльності, відтворюючи зміст, форму та стилістичні особливості оригіналу. При цьому переклад:

1. повністю відтворює денотативні, коннотативні, прагматичні, естетичні й стилістичні аспекти першоджерел;
2. вільний від буквалізмів;
3. позбавлений незграбностей “вільного” перекладу;
4. творчо долає елементи безеквівалентності;
5. залишає поза увагою складні для перекладу нерелевантні елементи оригіналу;
6. відповідає вимогам замовника;
7. записано на дискету (аудіо плівку);
8. відредаговано у технічному та літературному відношеннях.

Оцінка “**добре**” ставиться, якщо переклад доведено до рівня закінченого й відредагованого тексту, але студент

1. порушує термін подачі виконаної роботи;
2. має незначні мовні похибки;
3. порушує стилістику оригіналу;
4. хибує у термінологічній однорідності; має зауваження щодо поведінки, порушення етичних норм під час проходження практики.

Оцінка “**задовільно**” ставиться, якщо студент в певній мірі грамотно виконав переклади, але адекватність його перекладів досягнута недостатньо. При цьому

1. помітні несуттєві перекручення при відтворенні прагматично релевантного змісту оригіналу та конотативної адекватності;
2. порушено норми перекладу;
3. спостерігаються кількісні невідповідності оригіналу;
4. порушується систематика часу;
5. спостерігається спустошення лексико-фразеологічних єдностей, приказок, прислів'їв.

Примітка. При визначенні оцінки за практику враховується рівень виконаних студентом перекладів та оцінка, виставлена в установі, де проводилась практика. Зволікання з поданням документації про проходження практики впливає на оцінку чи й ставить під сумнів проходження практики взагалі. Студент має право у разі незгоди з оцінкою просити деканат про перегляд оцінки. У випадку хвороби чи з інших обставин, що перешкодили студенту успішно пройти перекладацьку практику, йому надається право на повторне проходження практики, але без відриву від навчання.

Рейтинг студента з дисципліни визначається за 100–бальною шкалою. Він складається з рейтингу з перекладацької роботи, для оцінювання якої призначається 70 балів, і рейтингу з підсумкової атестації (заліку) – 30 балів.

Оцінювання окремих видів роботи студента:

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Виконання письмових перекладів	20
Виконання усних перекладів	20
Знаходження додаткового матеріалу з галузі і застосування фонових знань	6
Оформлення документації	6
Написання і оформлення проміжного звіту	6
Написання конспекту науково-теоретичних першоджерел Ведення щоденника	6
Захист звіту з перекладацької практики	30
Усього	100

Виконаний вид перекладацької роботи зараховується студенту, якщо він отримав за нього позитивну оцінку за національною шкалою.

Рейтинг студента з навчальної роботи $R_{НР}$ визначається за формулою:

$$0,7 \cdot (R_{ЗМ}^{(1)} \cdot K_{кр(1)} + R_{ЗМ}^{(2)} \cdot K_{кр(2)} + R_{ЗМ}^{(3)} \cdot K_{кр(3)})$$

$$R_{НР} = \frac{\text{---} + R_{др} - R_{штр}}{K_{кр(заг)}}$$

де $R_{ЗМ}^{(1)}$, $R_{ЗМ}^{(2)}$, $R_{ЗМ}^{(3)}$ – рейтингові оцінки відповідно 1–го та 2–го змістового модулів за 100–бальною шкалою;

$R_{др}$, $R_{штр}$ – відповідно рейтинг з додаткової роботи і рейтинг штрафний.

$K_{кр}$ – кількість кредитів із змістових модулів.

На рейтинг з навчальної роботи може впливати рейтинг з додаткової роботи - до 20 балів і рейтинг штрафний (з від'ємним знаком) - до 5 балів.

Рейтинг з додаткової роботи визначається лектором і надається студентам за рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний $R_{штр}$ не перевищує 5 балів і віднімається від $R_{НР}$. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

Допуском до підсумкової атестації є наявність не менше 60 балів із кожного змістового модуля та загалом із навчальної роботи не менше 42 балів.

Підсумкова атестація проводиться у вигляді складання тестів, максимальна кількість балів за яку становить 100 балів.

Загальний рейтинг із дисципліни визначається за формулою:

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{пр}} + 0,3 \cdot R_{\text{ат}}$$

Загальна оцінка з дисципліни визначається за кількістю набраних балів у відповідності до наведеної таблиці:

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг з дисципліни, бали
Відмінно	A	Відмінно	90 – 100
Добре	B	Дуже добре	82–89
Добре	C	Добре	75–81
Задовільно	D	Задовільно	66–74
Задовільно	E	Достатньо	60–65
Незадовільно	FX	Незадовільно	35–59
Незадовільно	F	Незадовільно	01–34

ВИМОГИ

до звітної документації студента

Після завершення перекладацької практики кожен студент подає керівникові-методисту такі документи:

- характеристику на студента від підприємства;
- щоденник проходження перекладацької практики;
- звіт про види перекладу, що виконував студент, їх інтенсивність та особисті зауваження і побажання щодо виконаних перекладів;
- три письмових переклади з іноземної мови на українську і навпаки (1 друкований аркуш перша мова, половину друкованого аркуша друга іноземна мова);
- словник незнайомих слів і виразів;

Звітність студента-практиканта

Після завершення перекладацької практики студент подає на кафедру безпосередньо своєму методистові-керівникові таку документацію для перевірки:

- звіт про проходження практики від початку до її завершення;
- підписану і завірену керівником установи розгорнуту характеристику студента-практиканта і виконаних ним видів роботи та рівня їх виконання;
- перекладені види матеріалів з оригіналами: основна мова - 1 др. арк, друга мова - 0,5 др. арк.
- щоденник з перекладацької практики.

Перекладацька практика студентів затверджується інститутською конференцією на підставі оцінки керівників практики й згідно з поданою студентами документацією.

Підведення

підсумків перекладацької практики

1. Після завершення практики і подачі студентами звітної документації деканат визначає термін заліку, де керівник-методист заслуховує кожного студента, проводить аналіз його роботи, визначає позитивні та негативні моменти, виставляє студентові загальну оцінку за перекладацьку практику.

2. Керівник-методист від кафедри складає загальний звіт про проходження Перекладацької практики студентами і подає його керівникові перекладацької практики від факультету.

3. Не пізніше як через місяць питання про проходження студентами перекладацької практики заслуховується на засіданні кафедри англійської філології .

4. Завершальним етапом підведення підсумків перекладацької практики є розгляд даного питання на засіданні вченої ради факультету, дата якої визначається в плані роботи вченої ради факультету.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Загальні засади та бази практики

Перекладацька практика проводиться згідно з “Положенням про організацію та проведення практик студентів”, що розроблене і схвалене методичною радою НУБіП України та використанням відповідних навчально-методичних матеріалів.

Організаційне та навчально-методичне керівництво і виконання програми перекладацької практики у НУБіП України забезпечує кафедра англійської філології. Контроль за її проведенням здійснює навчально-методичне управління університету.

Базою проходження студентами перекладацької практики є:

- Установи лінгвістичного, туристичного, аграрного, екологічного, ветеринарного, біотехнологічного напрямків тощо, які можуть укласти договори з університетом стосовно проходження перекладацької практики;
- Науково-дослідні інститути та лабораторії університету, які потребують послуг перекладача на термін практики;
- Міністерства та відомства інших профілів (право, економіка, освіта, механізація тощо), які можуть укласти договори з університетом стосовно проходження перекладацької практики.

Основні характеристики перекладацької практики:

- Оволодіння навичками дослідницької праці: пошук, підбір, обробка та аналіз матеріалу. Реферування та анотація текстів.
- Використання іншомовних джерел у власних наукових дослідженнях (доповіді, курсові роботи, бакалаврські та магістерські дослідження).
- Поглиблення знань нормативних вимовних та граматичних навичок відповідної іноземної мови. Ознайомлення з вимогами до мовних засобів ділового мовлення. Поглиблене вивчення граматичної форми ділового мовлення.
- Оволодіння навичками розрізнення певних стилей іноземної мови з метою запобігання помилок перекладачів з рідної мови на іноземну та при усному двосторонньому перекладі (міжнародні переговори, конференції, зустрічі тощо).
- Вивчення логічної послідовності документів, термінологічної та професійної лексики.
- Ознайомлення із складними випадками у веденні ділового мовлення та із синтаксисом ділової документації.
- Поглиблення знань у складанні та оформленні ділових документів. ділових листів, телеграм, телефонограм, протоколів, актів та інших видів ділової документації.
- Ознайомлення із загальною характеристикою переговорного процесу та з технологією проведення переговорів.
- Ознайомлення із професійною етикою секретарської та референтської справи, культурою поведінки при спілкуванні.

- Поглиблення знань діловодства та ділової англійської мови.
- Ознайомлення із номенклатурою ведення справ у визначених підрозділах баз практики.
- Оволодіння навичками роботи із діловими паперами, збору та обробки інформації, методами аналітичної роботи з наступним оформленням письмового звіту про проходження перекладацької практики.

Керівник перекладацької практики від університету зобов'язаний:

1. Ознайомитися з її програмою, вивчити необхідну навчально-методичну документацію та отримати від завідувача кафедри вказівки щодо проведення практики.
2. Познайти з студентами-практикантами.
3. Проконтролювати підготовленість бази практики та вжити, за необхідності, потрібні заходи щодо її підготовки.
4. Здійснити всі організаційні заходи перед початком практики:
  - ознайомити студентів з програмою практики;
  - встановити час й місце прибуття студентів на базу практики;
  - видати студентам необхідні документи (індивідуальні завдання, методичні рекомендації тощо).
5. Проінформувати студентів про систему звітності з практики, затвердженого на кафедрі:
  - подання письмового звіту;
  - оформлення виконаних індивідуальних завдань;
  - підготовка доповіді, повідомлення, виступу тощо.
6. Під час проведення практики забезпечити високу якість її проведення згідно з програмою;
7. Контролювати забезпечення нормальних умов праці студентів, систематично інформувати кафедру про хід практики;
8. Контролювати виконання студентами правил внутрішнього розпорядку бази практики, вести або організувати ведення табеля її відвідування студентами;
9. Надавати студентам необхідні консультації з питань проходження практики та оформлення звіту;
10. Взяти участь у роботі комісії, яка призначена завідувачем кафедри, з проведення захисту звітів з практики студентів;
11. Подати завідувачу кафедри письмовий звіт про результати практики із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення її організації та проведення, який має зберігатися на кафедрі протягом п'яти років.

Керівник перекладацької практики від бази практики зобов'язаний:

1. Забезпечити проведення обов'язкового інструктажу з охорони праці під особистий підпис і створити студентам умови безпечної праці на кожному робочому місці;
2. Створити всі необхідні умови для виконання студентами програми практики та індивідуальних завдань;
3. Не допускати залучення студентів до виконання робіт, не передбачених програмою практики;
4. Надавати, в межах повноважень, студентам та керівникам ПП від університету можливість користуватися кабінетами, лабораторіями, бібліотекою, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики та індивідуальних завдань;
5. Підготувати відгук на кожного студента-практиканта за результатами проходження ним практики, перевірити та затвердити письмовий звіт студента;
6. У відгуку мають бути відображені результати виконання студентом програми практики та індивідуальних завдань.
7. Керівнику від бази практики слід також виставити підсумкову оцінку за практику за чотирибальною системою (“Відмінно”, “Добре”, “Задовільно”, “Незадовільно”).

Студенти-практиканти університету зобов'язані:

1. До початку практики ознайомитися з її програмою;
2. Пройти на кафедрі під розпис інструктаж про порядок проходження практики та з охорони праці;
3. Одержати від керівника практики від університету всі необхідні документи (індивідуальні завдання, методичні рекомендації тощо);
4. Прибути на практику точно в строк, встановлений наказом ректора;
5. У повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
6. Нести відповідальність за виконану роботу;
7. Вчасно підготувати письмовий звіт за результатами практики та захистити його в комісії.

Групові завдання

1. Ознайомитися з основними нормативними актами, що визначають структуру, організаційну діяльність баз перекладацької практик провідними підрозділами, системою підготовки кадрів. Відвідати відділи реклами та оголошень (переклад рекламних проспектів).

2. Ознайомитися з вимогами до референтів-перекладачів. Дослідити організаційні питання роботи в установах, дозволену документацію, правила її ведення (переклад контрактів та телеграм).

3. Ознайомитися зі структурою відділів зовнішньо-економічних зв'язків, вимогами до перекладачів.

4. Навчитися складати документи, акти, протоколи та договори іноземною та українською мовами. Вміти організувати двосторонній переклад цієї документації.

Індивідуальні завдання

Виконання студентами індивідуальних завдань активізує їх творче мислення, підвищує ініціативу і здатність самостійно аналізувати та узагальнювати підсумки виконаної роботи.

Результати, отримані студентами під час виконання індивідуальних завдань, можуть бути в подальшому використані при виконанні курсових робіт, підготовки доповідей на студентські наукові конференції, рефератів, наукових досліджень тощо.

Індивідуальні завдання на перекладацької практики повинні суворо відповідати програмі практики і складатися з традиційного навчання (передусім, практичного) та виконання контрольних завдань.

Варіант індивідуального завдання (приклад):

I. Лексико-стилістичний аналіз англомовного тексту

Зробіть лексичний, термінологічний та жанрово-стилістичний аналіз запропонованого тексту для перекладу.

II. Порівняння перекладів з оригіналами

Порівняйте переклади речень з оригіналами і прокоментуйте застосовані у перекладах способи передачі граматичних явищ англійської мови українською та правильність вибору відповідників англійських форм і конструкцій. Запропонуйте коректний комп'ютерний варіант перекладу.

III. Редагування перекладів

3.1. Проаналізуйте наведені фрагменти оригінальних текстів та їх переклади, виконані на комп'ютері за допомогою спеціальної програми перекладу. Через недовершеність програми в перекладах є граматичні та стилістичні помилки. Визначте, де зроблено помилки, та поясніть їх причини. Запропонуйте свої варіанти перекладу.

3.2. Зробіть граматичну правку наведених комп'ютерних перекладів, орієнтуючись на відповідні оригінали.

IV. Вправи з різних лексичних, термінологічних та жанрово-стилістичних проблем науково-технічного перекладу

4.1. Перекладіть речення, коректно визначивши значення загальнотехнічних термінів

4.2. Перекладіть речення, визначивши ті слова (терміни), які потрібно перекласти на основі вибору варіантних відповідників.

V. Комплексні, контрольні та додаткові вправи для перекладу текстів різних галузей науки і техніки

ЗВІТНІСТЬ З ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

У кінці терміну практики студенти оформлюють письмовий звіт про виконання її програми та індивідуальних завдань.

Для узагальнення матеріалу, напрацьованого студентами під час практики, і підготовки звіту та захисту програмою практики передбачено 12 годин.

Вимоги до письмового звіту

Письмовий звіт про проходження перекладацької практики студентом та щоденні записи є основними документами, які оформлюються з обов'язковим урахуванням єдиного стандарту конструкторської документації (ЄСКД) і подаються на рецензування керівникові за один день до захисту.

Текст звіту містить ґрунтовну інформацію про виконання програмних завдань перекладацької практики. Він включає:

- титульний аркуш встановленого зразка (див. Додаток 1 на стор. 14);
- зміст програми проходження перекладацької практики(див. Додаток 2 на стор. 14);
- список використаної літератури;
- можливі додатки (таблиці, схеми тощо).

Обсяг письмового звіту не повинен перевищувати 5 друкованих сторінок (інтервал – 1) і не бути меншим за 4 сторінки, які мають бути зшиті і пронумеровані з однієї сторони (з верхнього правого боку). Використовувати білий папір формату А4 (210x297 мм).

Розміри береґів: верхнє та нижнє – 20 мм, лівє – 30 мм, правє – 15 мм.

Заголовки розділів, підрозділів тощо потрібно виділяти курсивом або напівжирним шрифтом. Текст звіту подається українською мовою без помилок та виправлень, зразки перекладів – відповідною іноземною мовою.

У звіті важливо зазначити:

- тривалість та послідовність проходження перекладацької практики;
- загальну характеристику відділів, служб бази перекладацької практики;
- докладний логічно-послідовний власний опис виконаних завдань;
- перелік та коротку анотацію зібраного матеріалу;
- власні висновки та пропозиції;
- зразки документів, що особисто склалися, а також перекладалися студентом під час проходження перекладацької практики(не менше 10 стор.).

Звіт обов'язково має бути підписаний студентом.

Підведення підсумків практики

Отформатовано: По центру, Отступ: Слева: 0 см

Звіт перекладацької практики, прорецензований керівником практики, захищається студентом у визначений термін в комісії, яка призначена завідувачем кафедри. До складу комісії, як правило, входять керівники практики під керівництвом зав. кафедри.

Оцінка за практику за чотирибальною системою (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”) вноситься у залікову екзаменаційну відомість та залікову книжку студента за підписами членів комісії. Вона враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії разом із оцінками студента у цілому за результатами літньої екзаменаційної сесії.

Якщо оцінка за практику отримана після закінчення екзаменаційної сесії та роботи стипендіальної комісії в даному семестрі, то вона обов'язково враховується при призначенні стипендії за результатами наступної екзаменаційної сесії.

Після захисту звіт зберігається на кафедрі протягом трьох років.

При оцінці підсумків роботи студента-практиканта комісія бере до уваги зміст звіту, хід його захисту та відгук керівника практики.

Студенту, який не виконав програму перекладацької практики без поважних, підтверджених документально, причин, може бути надано право проходження перекладацької практик повторно за індивідуальним графіком з фінансуванням усіх витрат на її організацію та проведення фізичними чи юридичними особами за окремим кошторисом.

Студент, який не виконав програму практики з неповажних причин або за підсумками її повторного проходження одержав негативну оцінку в комісії, відраховується з університету.

Керівник практики від університету за її підсумками подає завідувачеві кафедри письмовий звіт із зауваженнями та пропозиціями щодо вдосконалення організації та проведення практик студентів.

Звіт керівника зберігається на кафедрі протягом п'яти років.

Підсумки проходження перекладацької практики обговорюються на засіданнях кафедри англійської філології.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра англійської філології

ЗВІТ

з перекладацької практики

студента 3 курсу
спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»
П.І.Б.

База практики:

(назва)

Керівник практики:
П.І.Б., посада

Київ-2020

ДОДАТОК 2

Підстава для проходження практики:
навчальний план підготовки фахівців спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»
наказ ректора від “07” квітня 2000 р. № 282
Термін практики: 08.06.2020 р. –19.06.2020 р.

Індивідуальні завдання _____
_____
_____
_____
_____

